

Uiharni

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA G. SOL. O.

LETO X — STEVILKA 4

APRIL 1977

POŠTNA PLACANA

GOSPODARJENJE

KAKO SMO GOSPODARILI 1976

Po vsakokratnem zaključku poslovnega leta smo dolžni seznaniti širšo družbeno skupnost, kako smo z družbenimi sredstvi gospodarili. Še prej pa smo se dolžni z rezultati gospodarjenja seznaniti vsi delavci, ki smo združili svoje delo v posamezni TOZD, temeljni organizaciji in delovni organizaciji združenega dela. Dolžni smo ugotoviti vzroke

za dobro ali slabo gospodarjenje in storiti vse, da slabo gospodarjenje odpravimo, dobro pa v prihodnjem obdobju še izboljšamo.

Rezultati poslovanja v delovni organizaciji so v letu 1976 najslabši v vseh letih skupnega gospodarjenja gozdarstva in lesne industrije in tudi slabši od tistih, ki smo jih v začetku leta predvidevali z gospodarskim načrtom. Seveda pa ta trditev ne velja za gospodarjenje v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela, zato bom v nadaljnjem na krako opisala gospodarjenje po temeljnih organizacijah oz. skupinah temeljnih organizacij z enako proizvodnjo.

1. TOZD gozdarstva, ki gospodarijo z gozdovi v družbeni lastnini so količinski plan poseka in prodaje presegle za ca. enomesečno proizvodnjo. Tudi dosežena vrednost prodaje

TITU TRETJIČ RED HEROJA

Delovni ljudje in občani širom naše domovine pošiljajo Zvezi sindikatov Jugoslavije brzojavke, v katerih izražajo željo, da bi tovarišu Titu tretjič podelili odlikovanje red narodnega heroja. Ta želja in podpora zvezni konferenci Socialistične zveze delovnih ljudi je povsem razumljiva, saj vemo, da je prišel tovariš Tito na čelo partije v njenih najusodnejših trenutkih, vodil je naše narode v narodnoosvobodilni borbi, katere rezultat je naša nova samoupravna in neuvrščena socialistična Jugoslavija.

Pod Titovim vodstvom je Zvezi komunistov uspelo, da je skupaj z vsemi našimi narodi in njihovimi naprednimi silami ustvarila nove družbenoekonomske odnose in edinstven sistem v svetu — samoupravljanje. Prav tako je tudi izjemen političen ugled, ki ga uživa naša država v svetu, rezultat in plod Titove politike ter njegovega zavzemanja za mir in sodelovanje med narodi in za pravičnejše gospodarske odnose.

In prav zato, ob 40-letnici prihoda na čelo partije in 85-letnici življenja želijo narodi in narodnosti svojemu predsedniku dolgo in zdravo življenje, zato je želja, da Titu podelijo še enkrat red heroja povsem razumljiva. In tej želji se pridružujemo tudi mi v OZD.

Skedenj — August Broman

BERETE LAHKO:

- Kako smo gospodarili v letu 1976?
- Titu tretjič red heroja
- Naš komentar: Meja, ki ni meja, temveč most povezovanja
- Predstavljamo vam: O K Slovenj Gradec
- Novice in dogodki iz naših TOZD:
- Še o praznovanju 25. obletnice TOZD
- Prostovoljna delovna sobota
- Omejeno osni pritiski
- Varstvo pri delu: Kako varno smo delali?

- Samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja gozdarstva v SR Sloveniji v letih 1976 — 1980
- Delo, človek, kultura: Vsebina in oblika kulturnega delovanja v TOZD 1
- Portret sodelavca: Viktor Tasič
- Prejeli smo: Solidarnost je sestavina razredne zavesti
- Franciška Sertel
- Kadrovske novice
- Sport in rekreacija: Sportne igre LESNA'77 — smučanje IV. Državno prvenstvo gozdarjev in lesarjev
- Pritožno knjigo prosim!

z ostalimi prihodki je večja za skoraj dvomesečno planirano. To bi lahko dalo zelo ugodne rezultate gospodarjenja, če bi stroške proizvodnje in osebne dohodke dosegali le v planirani višini. Tako pa so stroški proizvodnje naraščali v sorazmerju s prodajo in ostanek dohodka je le za 10 % večji od planiranega. Poprečni osebni dohodki na zaposlenega pri vseh TOZD gozdarstva presegajo planirane, pri TOZD gozdarstva Slovenj Gradec so doseženi s 94 % planiranih.

2. Obrati za kooperacijo letno planiranih količin odkupa in prodaje niso izpolnili. Na tako stanje je vplival neizvršen odkup v obratu za kooperacijo Slovenj Gradec za več kot dvomesečno planirano proizvodnjo in v obratu za kooperacijo Dravograd za proizvodnjo ene polovice meseca. Količinski odkup v ostalih dveh OK je izvršen v skladu s planiranimi količinami oz. presega planirane količine (OK Radlje za 9 %). Ostanke dohodka vseh OK presegajo planirane, razen pri OK Slovenj Gradec, ki je poslovno leto zaključil z izgubo. Izguba je bila pokrita iz lastnih sredstev rezervnega sklada in sklada skupne porabe v višini 60 %, ostanek so pokrili ostali obrati za kooperacijo iz ostanka dohodka. Poprečni osebni dohodki na zaposlenega za vse OK presegajo planirane za 2 %, najnižje so doseženi v obratu za kooperacijo Dravograd s 95 % in najvišji v obratu za kooperacijo Radlje s 105 %.

3. Ostale TOZD gozdarske dejavnosti:

— **Centralno skladišče v Otiškem vrhu** je količinski plan skladiščne manipulacije izvršilo 100 %. Z zelo visokim odstotkom pa je izvršena tudi predelava lesa v tramiče, ki je stekla šele v 2. polovici leta. Doseženi ostanek dohodka je skoraj enkrat večji od planiranega. Poprečni osebni dohodki na zaposlenega so za 3 % višji od poprečno planiranih.

— **TOZD Transport in servisi** je planirano vrednost prodaje presegla za ca. enomesečno dinamiko. Porabljena sredstva (predvsem avtogume) in elementi dohodka so porasli z nižjim odstotkom.

Posledica* je ugodni rezultat poslovanja, saj je ostanek dohodka za 50 % večji od planiranega. Poprečni osebni dohodki na zaposlenega pa so za 2 % izpod letno planiranih.

— **TOZD Gradnje in turizem** v nobeni dejavnosti zdaleč ni dosegla planirane prodaje, v gradbeni dejavnosti je doseženo 76 % letnega plana, v turistični 69 %. Porabljena sredstva in porabljen dohodek v gradbeni dejavnosti je 1 % nad dinamiko dosežene prodaje in rezultat poslovanja — nekaj tisočev izgube. V turistični dejavnosti so porabljena sredstva in porabljen dohodek dosežena za 10 % več, kot so bila planirana za 100 % izvršitev prodaje. Posledica tega je devetkrat večja izguba od predvidene z gospodarskim načrtom. Le v manjši meri je izgubo krila temeljna organizacija sama, pokrile so jo druge temeljne organizacije iz ostanka dohodka in sicer ca. 50 % po osnovah, sprejetih z gospodarskim načrtom in ca. 50 % po dogovoru med TOZD. Poprečni osebni dohodki na zaposlenega so 9 % pod planiranimi.

4. Količinski plan v žagarski proizvodnji ni bil v celoti izvršen. Najnižje je dosežen v **TOZD žaga Otiški vrh** — 94 %, najvišje v **TOZD žaga Mušenik** — 106 %. Dosežena prodaja je večja od planirane, sorazmerno večja so tudi porabljena sredstva in porabljen dohodek. Ugoden pozitivni rezultat — ostanek dohodka je trikrat večji od planiranega in je posledica znižanja zalog gotovih izdelkov in s tem prenosa vplivov dobrega gospodarjenja iz preteklih let v dohodek leta 1976. Poprečni osebni dohodki na zaposlenega so pri vseh žagah višji od planiranih in sicer od 3 % pri **TOZD žaga Otiški vrh**, do 9 % pri **TOZD žaga Vuhred**.

5. V tovarni ivernih plošč je planirana proizvodnja količin tudi dosežena, planirana vrednost prodaje pa ni dosežena za ca. 1 %. Poleg tega so porabljena sredstva in porabljen dohodek od planiranih elementov višja za 3 %. Za-

radi teh vplivov je v tovarni ivernih plošč dosežena izguba v taki višini, kot smo z gospodarskim načrtom predvideli ostanka dohodka. 30 % vse izgube je bilo pokrito iz lastnih sredstev rezervnega sklada, ostalo so pokrile nekatere TOZD gozdarstva in lesne industrije iz ostanka dohodka. Poprečni osebni dohodki na zaposlenega so se gibali v mejah planiranih.

6. V tovarni pohišta Pameče je dosežena količinska proizvodnja višja od planirane za ca. polovico mesečne proizvodnje. Dosežena vrednost prodaje ne dosega planirane za 6 %, na kar vplivajo nizko dosežene cene v izvozu v I. polovici leta. V sorazmerju z doseženo prodajo se gibljejo tudi porabljena sredstva in porabljen dohodek. Pri tem je že všteti ugoden vpliv gospodarjenja v preteklih letih. Doseženi ostanek dohodka ni v celoti na višini planiranega, poprečno osebni dohodki presegajo planirane za 1 %.

V sklopu tovarne pohišta Pameče se vodita tudi poslovni enoti: skladišče Beograd in trgovina Pameče. Rezultate poslovanja ugotavljamo ločeno in so za leto 1976 zelo ugodni. Doseženi ostanek dohodka je enkrat večji od planiranega, doseženi poprečni osebni dohodki na zaposlenega 1 % višji od planiranih.

7. V tovarni pohišta Prevalje je količinska proizvodnja zaostala za planirano za ca. enomesečno proizvodnjo. Tudi vrednost prodaje v celoti ne dosega letno planirane vrednosti. Porabljena sredstva in porabljen dohodek so se gibala v sorazmerju s količinsko proizvodnjo.

Zaradi znižanja zalog gotovih izdelkov iz preteklih let, ki so bila vrednotena po zelo nizkih cenah, je ugoden vpliv iz preteklih let povzročil, da je tovarna zaključila poslovno leto s pozitivnim ostankom dohodka. Če izločimo ta vpliv ugotovimo, da bi bila dosežena izguba le ca. 30 % planirane, kar gre pripisati izključno boljšemu poslovanju v letu 1976 od predvidenega z gospodarskim načrtom. Poprečno osebni dohodki na zaposlenega so bili za 4 % višji od planiranih.

8. V tovarni stavbnega pohišta Radlje količinski plan proizvodnje ni bil v celoti dosežen.

Doseženi ostanek dohodka je predvsem zaradi vplivov preteklih let štirikrat večji od planiranega. Poprečno doseženi osebni dohodki so 3 % večji, po zaposlenem pa za 3 % večji od planiranih.

9. V tovarni oken Podvelka je letno planirana proizvodnja dosežena le z 58 %. Količinska prodaja je nekaj manjša. Dosežena vrednost prodaje je za polovico manjša od planirane. Porabljena sredstva in porabljen dohodek je 15 % večji kot bi za doseženo prodajo lahko bil. Rezultat je izguba v taki višini, da je ne bi mogli pokriti vsi solidarno odgovorni TOZD iz ostankov dohodka in iz sredstev rezerv. Le manjši del izgube (4 %) je pokrit iz vrnjenih prispevkov iz dohodka, ves ostali del predstavlja nepokrito izgubo. V skladu z novim zakonom o sanaciji so delavci tovarne oken Podvelka že sprejeli sklep o uvedbi sanacije in ga poslali vsem TOZD Lesna, ki so med seboj solidarno odgovorne skladi skupnih rezerv pri skupščini občine Radlje in skladi skupnih rezerv SR Slovenije. Doseženi osebni dohodki na zaposlenega so se gibali za 10 % nižje od planiranih.

10. TOZD tovarna oblazinjenega pohišta Nova oprema je poslovno leto zaključila z zelo ugodnim rezultatom, višina ostanka dohodka je zdaleč največja v primerjavi s katero koli drugo temeljno organizacijo združenega dela Lesne Slovenj Gradec.

Šef računovodskega sektorja:
Jožica Šavc, oec.

Kmetje lastniki gozdov imajo pravico in dolžnost organizirati obrate za kooperacijo — (28. člen zakona o gozdovih).

Obrati za kooperacijo imajo položaj temeljne organizacije združenega dela — (27. člen zakona o gozdovih).

Obrat za Kooperacijo Slovenj Gradec — flomaster

OBRAT ZA KOOPERACIJO SLOVENJ GRADEC

Verjetno ste, dragi bralci, že ugotovili, kateri izmed delov naše organizacije združenega dela bo gost rubrike Predstavljamo vam. Naš gost je tretji izmed štirih obratov za kooperacijo — obrat za kooperacijo Slovenj Gradec.

V vsaki številki, v rubriki Predstavljamo vam, to je že skoraj pravilo, zapišemo, da smo najprej »obdelali« direktorja. No, in da se tej tradiciji ne bi izneverili, smo tudi tokrat naredili tako, da smo se najprej lotili, vendar ne fizično, direktorja obrata Maksa Vončina, ki je kljub močni zaposlenosti na vseh koncih in krajih, po obrokih našel čas, da je zadovoljil našo radovednost. Še sreča, da se lahko izgovarjamo na vas, dragi bralci in da navadno pričnemo tako nekako: Ker naše bralce silno zanima... itd.

Ker se spodobi da, če že nekoga predstavljamo, napišemo tudi njegove rojstne podatke, smo kot prvo vprašanje postavili že kar običajno vprašanje — Kdaj je bil formiran obrat za kooperacijo?

Maks Vončina: Pri izgradnji cest smo šele na polovici — foto: F. Jurač

Na zborih kmetov gozdnih posestnikov je bil v decembru 1974 sprejet sklep o organiziranju obratov za kooperacijo. V januarju 1975 je bila pri Gospodarskem sodišču izvršena predznanba v sodni register za vse štiri obrate na območju koroške regije. Naš obrat je nastal na območju prejšnjih TOZD Gozdarstvo Slovenj Gradec in Mislinje s tem, da zajemamo gospodarjenje z gozdovi v zasebnem sektorju.

Kako veliko je območje gozdov s katerimi gospodarite, oziroma kakšno mesto zavzimate po tem obsegu v širšem — republiškem merilu?

Med 14 gozdno gospodarskimi območji v Sloveniji je slovenjgraško območje na 11. mestu, po lesni zalogi na 4. mestu in po sečnji na 5. mestu. Podoben položaj je tudi v zasebnem sektorju; po površini gozdov smo na

Še malo in nova prometna zveza z dolino bo končana — foto: A. Klemenšek

8. mestu, po letni zalogi na 5. mestu in po sečnji na 4. mestu, le po številu gozdnih posestnikov smo na zadnjem mestu tako, da odpade na enega posestnika poprečno 8,9 ha gozda z 1979 m³ lesne zaloge in 40 m³ bruto letnega etata.

Kakšne so naloge, razen intenzivnega gospodarjenja z gozdovi? V mislih imam samoupravno organiziranost kmetov, reševanje prometne zaprtosti področja, reševanje opuščanja kmetij itd. Za začetek bi morda kaj povedali o kadrih, kjer je, koli-

kor vem, na začetku prišlo do nekaterih zapletov?

Res je, da smo imeli določene težave. Delavci, predvsem strokovni kader, se niso nič kaj radi odločali za zaposlitev pri obratu, ker si kratko malo niso znali razložiti in poiskati svojega mesta in položaja v njem. Tudi pri delavcih v neposredni proizvodnji so bile težave. Kmetje se sprva niso strinjali, da bi jih zaposlili. Menili so, da si jih lahko za tista dela, ki bodo potrebna za obrat, sposodimo pri TOZD Gozdarstvo Slovenj Gradec. Nekaj časa smo res poizkušali gospodariti tako, vendar so nas izkušnje naučile, da tako ne gre. Danes imamo zaposlenih 41 delavcev, od tega jih je 20 v neposredni proizvodnji. Po enem letu in še nekaj, dela obrata lahko rečem, da se je življenje in delo v obratu uteklo v obojestransko zadovoljstvo, čeprav seveda brez težav ne gre.

Ko že govorite o težavah, katere težave imate v mislih?

Lastniki gozdov, s katerimi gospodarimo so kmetje. Gozd predstavlja za mnoge izmed njih pomembno postavko v družinskem proračunu. In tako imamo na eni strani lastnike gozdov, njihove potrebe in želje, na drugi strani pa smo mi. Vmes pa so povsem jasna in konkretna določila zakona o gozdovih, ki natančno predpisujejo kaj lahko in česa ne smemo. Povsem jasno je, da se moramo teh določil držati oboji. Zaradi tega pa pride včasih do nesporazumov, saj zakonska določila večkrat prizadenejo, oziroma so v nasprotju z željami lastnikov gozdov. Menim pa, da bomo sčasoma te nesporazume spravili na najmanjšo možno mero.

Poznano je, da se predvsem na pohorski strani opuščajo gorske kmetije. Kaj je in kaj lahko obrat stori pri tem?

Do sedaj smo pogodbeno plačevali del pospeševalne službe, ki je reševala ta vprašanja. Od sedaj dalje pa bomo to problematiko reševali na podlagi samoupravnega sporazuma o financiranju kmetijske pospeševalne službe.

Eden izmed vzrokov opuščanja kmetij je verjetno v

V interesu cele družbe si želimo, da bi bilo takih primerov čim manj — foto: A. Klemenšek

prometni nepovezanosti kmetij z dolino. Na tem področju smo bili verjetno nekoliko prepočasni. Vemo, da najbrž že opuščeni kmetij ne bomo mogli več oživiti, preprečili pa bomo lahko nadaljnje opuščanje. V zadnjih razpravah so se popolnoma spremenila stališča in pogledi na reševanje tega problema. Gre za to, da se naši kmetje popolnoma izeznačijo z delavci v združenem delu, gre za združevanje dela in sredstev kmetov, za strojne skupnosti, za zagotovitev socialne in materialne varnosti kmetov. V tem vidimo rešitev tega problema.

Ko ste že omenili ceste bi lahko še o teh povedali nekaj besed. Kako je stanje v obratu in kakšne načrte imate?

Z delitvijo premoženja med družbenim in zasebnim sektorjem smo prevzeli v upravljanje 230 km gozdnih kamionskih cest, ki so razporejene po vsem območju občine in povezujejo skoraj sleherno hribovsko kmetijo in zaselke. Danes imamo cest že prek 250 km. Večina teh cest je bila zgrajena po letu 1960 iz sredstev gozdarske dejavnosti in samoprivevka kmetov. Njihova današnja vrednost znaša več kot 4 milijarde starih dinarjev. Stroški za vzdrževanje teh cest so izredno veliki, saj znašajo več kot 50 % vseh stroškov. Če primerjamo gostoto cestnega omrežja, ki znaša le 20 m na hektar gozda ugotovimo, da smo šele na dobri polovici in da imamo še obsežne gozdne komplekse brez prometnic.

Letos bomo največ sredstev namenili za dokončanje 11 km cest, ki so že v gradnji in za izgradnjo 9 km novih cest. Del teh cest, ki so naša osnovna sredstva, ima že danes značaj javnih cest in so bolj obremenjene kot nekatere občinske ceste.

Spominjam se, da je bilo pred dvema letoma precej negotovanja kmetov zaradi izplačil za oddan les. Kako imate danes urejeno izplačevanje?

Problemi zaradi izplačevanja v letu 1975 so nastali zaradi splošne nelikvidnosti gospodarstva — takrat kratko malo nismo imeli dovolj sredstev za sprotno izplačevanje. V letu 1976 in 1977 se je situacija bistveno izboljšala. Izplačila so sprotna. Za oddani les v tekočem mesecu so redna, od 15. v naslednjem mesecu, in to dnevno pri Koroški hranilnici in posojilnici v Slovenj Gradcu. V nujnih slučajih rešujemo primere tudi mimo že omenjenih rokov v obliki predplačil, prav tako prek Koroške hranilnice in posojilnice.

In še vprašanje o samoupravnih organiziranosti obrata?

Že pri razpravi za okroglo mizo v lanskem letu so vsi razpravljalci ugotovili, da so naši obrati med najboljše organizirane v Sloveniji. Po samoupravni plati smo organizirani tako, da brez sodelovanja in odločanja kmetov ne moremo storiti ničesar. Najvišji samoupravni organ so zbori kmetov po revirjih. Zbori kmetov delegirajo po dva delegata iz vsakega revirja z zbor dele-

gator. V njem so tudi trije delegati iz vrst delavcev obrata. Izvršilni organ pa je upravni odbor. Tudi v njem imajo absolutno večino kmetje. Za različna področja samoupravnega delovanja imamo imenovane različne komisije. Zadnje čase pa razmišljamo o poglobitvi samoupravljanja na tak način, da bi nekatere zadeve prenesli na odločanje v revirje, ki jih imamo 10. S tem bi omogočili še bolj neposredno odločanje kmetov.

O delavcih sva se že pogovarjala. Ničesar pa še nista povedala o delu, ki ga opravljajo za gozdne posestnike?

Delavci v neposredni proizvodnji opravljajo predvsem gozdnogojitvena dela ter dela pri sečnji in spravilu lesa v zasebnem sektorju. Poudariti pa moram, da opravijo kar okoli 95 % vseh del pri sečnji in spravilu lesa kmetje sami. Delavci pa smo v zasebnem sektorju opravili 1200 m³ sečnje, 800 m³ ročnega spravila in 1400 m³ strojne prevlake.

Glasilo Viharnik dobivajo po pošti na dom skoraj vsi kmetje člani obrata. Zanima me, kaj menijo o vsebini glasila in česa objavljamo premalo?

Z dostavljanjem glasila so zelo zadovoljni. Verjetno je Viharnik poleg Kmečkega glaslu najbolj bran list. To so izjave, ki se slišijo na terenu in ki so bile izrečene na raznih sestankih. Želijo pa, da bi Viharnik prinašal več iz področja kmetijske problematike. Temeljne združne enote naj bi koooperante seznanjale o dogajanjih na trgu, o cenah, možnostih nabave različnih materialov — od gnojil do semen itd.

Pripomba urednika: Verjetno lahko zapišem, da smo to njihovo željo uresničili v sodelovanju s KKZ Slovenj Gradec, saj je v mesecu marcu izšla prva številka priloge za kmetovalce. Zapisati je tudi treba, predvsem za delavce v LESNI, da so prilogo skupaj z Viharnikom prejeli le kmetovalci — člani obratov za kooperacijo in kooperanti KKZ Slovenj Gradec.

Razgovor s tovarišem Vončina sva zaključila z vprašanjem, ki se je dotikalo osebnih dohodkov. Vemo, da

imamo podpisan panožni sporazum o osebnih dohodkih, zanimalo pa me je, če so delavci obrata tudi zajeti v ta sporazum in če so, ali se pojavljajo kakšni problemi?

Tudi osebni dohodki delavcev obrata spadajo pod določila panožnega sporazuma. V zvezi s tem bo potrebno, zaradi strukture zaposlenih v obratu (večina je to

strokovni kader), posebej obdelati vprašanje osebnih dohodkov. Faktor na pogojno nekvalificiranega delavca je za obrat nesprejemljiv. Prav ta faktor je povzročil, da smo obrati presegli dovoljene osebne dohodke, čeprav smo imeli v primerjavi s TOZD Gozdarstvo družbenega sektorja relativno nižje izplačane osebne dohodke.

POVEDALI SO

DRAGO JURHAR — pomočnik direktorja

Delavci in gozdni posestniki obrata smo v lanskem letu pogozdili 26 ha gozdnih površin z 85.000 sadikami, opravili nego na 307 ha — za vso to delo, skupaj z varstvom gozdov, smo porabili 2211 dnin. Povedati pa moram, da smo morali gojitvene dneve zmanjšati zaradi realizacije biološke amortizacije, ki je bila manjša od planirane.

V bodoče bomo morali, glede na območni načrt, ki zahteva večje sečnje, bolj skrbeti za gojitveno načrtovanje. Vzporedno z večjimi sečnjami se pojavljajo tudi večje zahteve po intenzivnejšem delu na področju gojenja. Zato je naša naloga, da uveljavimo detaljno gojitveno in sečno-spravidno načrtovanje.

Pri sami obnovi gozdov bomo več pozornosti posvetili vnašanju plemenitih listavcev, saj je bilo razmerje pri dosedanjem pogozdovanju s sadikami preveč v korist smreke. Naša želja je,

da bi se lastniki gozdov tudi na področju gozdnogojitvenih del bolj aktivno vključevali. Izkušnje, ki smo jih pridobili ob delu z lastniki gozdov so pozitivne, prav tako tudi sodelovanje. V lanskem letu je sicer prišlo do manjših nesporazumov med nami in nekaterimi lastniki gozdov zaradi odliva lesa iz območja in neizpolnitve plana. V letošnjem letu bodo stvari potekale bolje kot lani — to je naloga nas delavcev in gozdnih posestnikov v obratu.

Glede varstva gozdov bi želel povedati tole. Naša glavna skrb bo, da bomo organizirali uspešno protipožarno službo. Svoj delež bomo sprispevali tudi k prizadevanjem družbe za ohranitev čistega okolja. Sklenili smo, da bomo pri zatiranju gozdnih škodljivcev uporabljali čim manj kemičnih sredstev. Večjo skrb bomo posvetili koristnim pticem s tem, da bomo skrbeli za krmljenje in postavljali valilnice. Na tem področju smo v revirju Sele, ob močnem angažiranju revirnega vodje Franca DULERJA, dosegli lepe uspehe.

V zadnjem času smo se vključili v razprave o nadaljnjem razvoju in organiziranosti kmetijstva, ki jih je na terenu organizirala SZDL, ker želimo, da bi ob sodelovanju gozdarske in kmetijske dejavnosti dosegli hitrejši razvoj kmetij.

ANTON PODJAVERŠEK — predsednik zbora delegatov:

Obrat za kooperacijo je zelo pametna zamisel. Mi kmetje, ki smo člani tega obrata, v njem gospodarimo in razpolagamo s sredstvi. Pri tem smo še na začetku poti in mislim, da bo treba

Anton Podjaveršek: Rečem lahko, da kritično razpravljamo o vsem, kar se dogaja v obratu — foto: F. Jurač

še veliko storiti, da bo lahko obrat za kooperacijo našel svoje mesto in obstoj. Kot predsednik zbora delegatov lahko rečem, da se delegati redno sestajamo in kritično razpravljamo o vsem, kar se v okviru obrata dogaja.

Če bi govoril o pomanjkljivostih, potem lahko rečem, da je celotno poslovanje preveč zapleteno za preprostega kmeta, težko razumljivo, predrago in zakomplicirano.

Smatram, da bomo morali v bodoče kar se tiče razporejanja finančnih sredstev pametno misliti, kam jih bomo dali in kako jih bomo porabili, da bodo naši uspehi gospodarjenja še boljši.

ADAM OŠLAK — kmet kooperant

Obrat za kooperacijo je na začetku poti. Sam sem v

Adam Ošlak: Veliko bomo morali še storiti za hitrejši razvoj kmetij — foto: F. Jurač

zboru delegatov in na vseh sejah veliko razpravljamo o tem, kako bi lahko najboljše gospodarili. Kmetje vsega tistega kar smo pričakovali od obrata še nismo našli. Na naših zbora veliko razpravljamo o cenah lesa, o tem, da je le-ta prenizka, vendar ne dosežemo ničesar. Vodilni v obratu se trudijo, da bi stvari uredili kar najbolje.

Velik problem je odhajanje mladih ljudi s kmetij. Mladim, če ostanejo doma, ne tečejo delovna leta, zato si raje iščejo delo izven kmetijstva. Zato ni čudno, da propadajo nekoč napredne kmetije, na katerih ostajajo onemogli in ostareli ljudje. Tudi moja hčerka Zofka, ki mi je pridno pomagala na kmetiji, že razmišlja, da bi si poiskala delo v tovarni. In tako bomo ostali doma na kmetiji trije, kmetija pa je velika in na hribovitem terenu. Kmetje bi lahko hitreje napredovali, če bi imeli večje ugodnosti pri uvozu kmetijskih strojev.

Menim, da bomo morali še veliko storiti, da bomo dosegli hitrejši razvoj kmetij.

Tekst: urednik

foto: F. Jurač, A. Klemenšek

IZ TEHNIČNEGA SEKTORJA ZA GOZDARSTVO

SEMINAR O SODOBNI PRAVI, NAČRTOVANJU IN EKONOMIČNOSTI PRI SEČNJI IN SPRAVILU LESA NA GGO SLOVENJ GRADEC

Tehnični sektor za gozdarstvo pripravlja v sodelovanju z gozdarsko fakulteto iz Ljubljane, pod vodstvom prof. dr. Krivena, iz katedre za izkoriščanje gozdov, seminar za načrtovanje in izvedbo tehnologije pri pridobivanju lesa. Seminar bo izveden v dneh od 14. 4. do 16. 4. 1977. Prvi dan seminarja bo v sejni sobi LESNE, druga dva dneva pa, udeležili se ju bodo vsi gozdarji TOZD in OK, bo terenski prikaz dela na pridobivanju lesa na Pohorju. Seminar bo izveden pod pokroviteljstvom DIT Lesna Slovenj Gradec.

Drago Jurhar: Izkušnje, ki smo jih pridobili ob delu z gozdnimi posestniki so pozitivne — foto: F. Jurač

Meja, ki ni meja, temveč most povezovanja

Osimski sporazumi med Italijo in Jugoslavijo potrjeni — Sporazumi predstavljajo temeljni kamen miru in varnosti na Jadranu in v Evropi — Zagotovljen obstoj in razvoj manjšin v Italiji.

Dobro se še spominjamo prvih vesti v lanskem letu, ki so nam sporočale; Italija in Jugoslavija dosegle sporazum o dokončni ureditvi vseh odprtih vprašanj, predvsem vprašanje dokončnega priznanja takih meja, kot so bile začrtane po končani vojni.

Danes lahko zapišemo: Osimske sporazume sta potrdili obe vladi — v Italiji poslanska zbornica in senat, pri nas pa zbori zvezne skupščine.

Kaj pomenijo ti sporazumi za obe jadranski sosedbi?

Že pred leti smo lahko pisali in govorili, da je meja med Italijo in Jugoslavijo ena najbolj odprtih meja v Evropi in to kljub dejstvu, da razmejuje dve sosedbi z različnimi družbenimi ureditvama. Danes pa lahko z gotovostjo trdimo, da je meja formalna, saj je postala pravi most povezovanja med narodi Italije in Jugoslavije, da meja med državama ni več »zastražena meja«, temveč meja, ki povezuje, kakor so se izrazili v italijanskem senatu.

Potrditve teh sporazumov je temelj miru in varnosti na Jadranu, so most povezovanja in sodelovanja na bazi enakopravnosti in nevmešavanja, istočasno pa so dokaz svetu in blokoma, da lahko dve državi z različnimi ureditvama, če te resnično želita, dosežeta mir in varnost.

Prinesli pa bodo tudi tisto, za kar si je Jugoslavija prizadevala vsa leta po vojni: uredili in zagotovili bodo obstoj in nemoten razvoj naših manjšin v Italiji.

Urednik

NOVICE IN DOGODKI IZ NAŠIH TOZD

TOZD TRANSPORT IN SERVISI

PROSTOVOLJNA DELOVNA SOBOTA

Delavski svet TOZD Transport in servisi je razpravljal o potrebnih dodatnih sredstvih za izgradnjo novih delavnic v Pamečah. Na pobudo posameznih članov kolektiva je na svoji seji dne 10. 3. 1977 sprejel sklep, da bo zboru kolektiva predlagal, da vsi zaposleni delajo na eno izmed prostih sobot udarniško. Delavci v mehanični delavnici bi na ta dan

prestavljali pomožno skladišče iz Mislinje na novo mesto v Pamečah, traktoristi in vozniki bi namenili zaslužek tega dne za ureditev okolja novih delavnic, delavci režije pa bi delali na urejanju okolja. Predlog delavskega sveta je bil na zboru kolektiva sprejet. O tem, na katero soboto bodo delali, se bodo še dogovorili.

OMEJENI OSNI PRITISKI

Skupščina Socialistične republike Slovenije je na sejah zborov dne 23. 2. 1977 sprejela stališča za usmerjanje skladnega razvoja delitve dela na področju transporta in zvez v Sloveniji (Ur. list SRS 5/77).

V stališčih je bil dan podudarek na dosledno izvajanje

predpisov glede osnih pritiskov na regionalnih in magistralnih cestah. Sprejeto je stališče, da se skupna dovoljena teža vozil zmanjša od sedanjih 40 ton na 30 ton.

Da ne bi TOZD Transport in servisi kršil teh stališč, se mora prilagoditi omejitvam pri-

tiskov ter omejiti nakladanje svojih vozil. Posamezna vozila lahko nakladajo takole:

- TAM 6500 — 5100 kg,
- MAN 650 (solo) — 8000 kg,
- MAN 6200 s prikolico — 14.000 kg,
- TAM gozdar — 9000 kg.

Te teže veljajo za osne pritiskne do 10 ton.

Na cesti I. reda Dravograd—Arja vas in regionalnih cestah pa so dovoljeni pritiski 8 ton.

To pomeni, da morajo nakladanje prilagoditi dovoljenemu pritisku primerno.

V času spomladanskih odjug se obremenitve cestišč zmanjšujejo primerno cestiščem, s tem v zvezi pa se zmanjšujejo tudi teže tovora. Zaradi vseh teh omejitev se je zmanjšala storilnost zaposlenih v transportu, s tem pa tudi dotok lesa na žage in CLS.

Urednik

TOZD NOVA OPREMA

ŠE O PRAZNOVANJU 25. OBLETNICE TOZD

Iz proizvodnje, ki jo v zadnjih letih intenzivno razvijajo

Že v letošnji drugi številki Viharnika smo v tej rubriki pisali, da se v našem TOZD Nova oprema temeljito pripravljajo na praznovanje 25. obletnice obstoja temeljne organizacije združenega dela.

Da bi iz »prve« roke izvedli, kako daleč so s pripravi za praznovanje tega jubileja, smo se pozanimali pri sekretarju TOZD, tov. Bernardu Rutniku. Izvedeli smo, da so se v TOZD odločili, v želji, da bi njihovo temeljno organizacijo dodobra spoznali vsi

delavci LESNE, kmetje člani obratov za kooperacijo, šolarji in njihovi kupci, da izdajo posebno številko Viharnika, ki bo izšla okoli 25. aprila. Povedal je, da bo to slavnostna številka, tiskana deloma v barvah in da jo bodo dobili v roke tudi vsi dosedanj bralci rednih števil Viharnika.

Prip. ured.: Torej, dragi bralci! Vse kaže, da se vam obeta prijetno branje Viharnika v nekoliko drugačni preobleki in vsebini, kot ste vajeni do sedaj.

KADROVSKE NOVICE

ŠTEVILO ZAPOSLENIH IN NJIHOVO GIBANJE V LETU 1976

1. Gozdarstvo Slovenj Gradec	52	48	4	3	30	- 27
2. Gozdarstvo Mislinja	70	67	3	5	19	- 14
3. Gozdarstvo Crna	176	163	13	55	27	+ 28
4. Gozdarstvo Radlje	161	142	19	42	68	- 26
5. O K Slovenj Gradec	41	39	2	23	—	+ 23
6. O K Ravne	36	30	6	5	2	+ 3
7. O K Dravograd	17	13	4	20	46	- 26
8. O K Radlje	42	37	5	7	2	+ 5
9. Zaga Mislinja	58	50	8	4	4	0
10. Zaga Otiški vrh	77	62	15	6	14	- 8
11. Zaga Mušenik	53	46	7	9	3	+ 6
12. Zaga Vuhred	78	73	5	19	9	+ 10
13. TP Pameče	194	111	83	35	15	+ 20
14. Prevalje	132	61	71	11	10	+ 1
15. TSP Radlje	56	45	11	2	8	- 6
16. TO Podvelka	182	82	100	17	10	+ 7
17. TIP Otiški vrh	190	165	25	17	14	+ 3
18. Transport in servisi	122	117	5	25	10	+ 15
19. Gradnje in turizem	100	81	19	32	35	- 3
20. CLS Otiški vrh	47	44	3	8	6	+ 2
21. Nova oprema Slovenj Gradec	283	161	122	32	17	+ 15
22. Skupne službe	219	87	132	57	22	+ 35

SKUPAJ ZAPOSLENIH IN NJIHOVO GIBANJE

2386 1724 662 434 371 + 63

Kako varno smo delali

a) Lesna industrija Splošna ocena stanja varnosti

V lanskem letu je služba varstva pri delu reševala predvsem probleme zastarele tehnologije, saj večjih investicijskih del v tem letu ni bilo. Uredil se je dolgoletni problem sortiranja hlodovine na visokem mostu žage v Otiškem vrhu. S to rekonstrukcijo se je v veliki meri zvišala stopnja varnosti. Isto velja tudi za rekonstrukcijo na skladišču hlodovine na žagi v Vuhredu.

Še vedno pa ni zaključen postopek in pridobljeno dovoljenje za uporabo dvigal v TO Podvelka po krivdi dobavitelja, ki je zaradi tega v postopku pri gospodarskem sodišču.

V lanskem letu je republiška inšpekcija dela opravila

dva izredna inšpekcijska pregleda v TIP Otiški vrh in sicer 3. 2. 1976 v zvezi z raziskavo nevarnosti, ki se je pripetila Kremljak Maksu in 17. 12. 1976 zaradi izdaje soglasja za nočno delo žensk v TIP Otiški vrh.

Redni pregled stanja varnosti je opravila inšpekcija dela tudi v TP Pameče dne 16. 12. 1976. Bistvenih pripomb na stanje varnosti ni bilo, pomanjkljivosti se odpravljajo. Inšpekcijski pregled požarne varnosti je bil opravljen tudi v TO Podvelka, kjer ugotovljene pomanjkljivosti urejajo.

Število poškodb je enako kot leto poprej, oziroma pogostost nezgod se je znižala za 5 %, resnost nezgod pa za 7 %, upošteva se povečano število zaposlenih (4 %) v letu 1976.

Z analizo nezgod smo ugotovili, da se je povečalo število nezgod predvsem pri transportnih delih zaradi zastarele tehnologije. Zlasti v primarni industriji je število nezgod iz leta v leto večje, kljub prizadevanju službe varstva pri delu. V tej panogi je še vedno veliko težkega fizičnega dela, kjer so poškodbe posledica utrujenosti.

S preventivnimi pregledi v lanskem letu smo ugotovili, da se povečuje število invalidov, ki zaradi neustreznih delovnih pogojev ne morejo več opravljati svojega dela. Zavedati se moramo, da je potrebno pristopiti k ukrepom tehnike varnosti in s tem doseči boljšo splošno varnost, ki bo v večji meri vplivala na boljše zdravstveno stanje zaposlenih.

Za boljše poznavanje nevarnosti pri delu je bilo organizirano poučevanje iz varstva pri delu v TP Prevalje, v žagi Otiški vrh in žagi Mušenik za vse zaposlene, na ostalih TOZD pa samo za novo sprejete in za posebne poklice. Skupno je uspešno opravilo preizkus znanja iz varstva pri delu 360 zaposlenih.

V zvezi z neugodno oceno varstva pri delu je potrebno s kontrolo stanja doseči izboljšanja pogojev dela z večjim proizvodnim redom in doslednim vzdrževanjem strojev in naprav. K temu bi precej pomagala neposredna kontrola v TOZD preko pooblaščenih v TOZD, kar je treba čimprej uresničiti.

Franjo Jurjec

ANALIZA NEZGOD V LESNI INDUSTRIJI V LETU 1976

TOZD	Popr. štev. zaposl.	Število nezgod		Število izgubljen		Skupaj	na 1 nezgodo	na 1 zaposl.	% neg.
		na delu	na poti	na delu	na poti				
Žaga Mislinja	59	9	—	9	186	—	186	20,6	3,1
Žaga Otiški vrh	86	6	1	7	68	6	74	10,5	0,9
Žaga Mušenik	51	7	—	7	138	—	138	27,1	2,7
Žaga Vuhred	73	15	—	17	179	37	216	21,7	1,1
TIP Otiški vrh	188	15	2	17	271	37	216	21,7	1,1
TP Pameče	182	9	4	13	80	149	229	17,6	1,3
TP Prevalje	130	6	3	9	39	18	57	6,3	0,4
TSP Radlje	59	6	1	7	68	17	85	12,1	1,4
TO Podvelka	187	24	3	27	220	12	232	8,5	1,3
Skupne službe	104	1	2	3	4	48	52	17,3	0,5
Skupaj lesna industrija v letu 1976	1110	99	16	15	1253	287	1540	13,3	1,4
Skupaj lesna industrija v letu 1975	1067	92	19	12	1226	217	1580	14,2	1,5
Indeks 1976 : 1975	104	108	84	103	102	135	97	93	99

b) Gozdarska dejavnost v letu 1976

Analiza vzrokov nesreč, ki smo jo opravili v službi varstva pri delu skupaj z odgovornimi vodstvenimi delavci v posameznih TOZD in pristojnimi organi inšpekcije dela, nam je bila vodilo za takojšnje izvajanje varstvenih ukrepov.

Največ nesreč se je zgodilo zaradi nedisciplin. Vsi delavci dobro poznajo svoje pravice in dolžnosti v zvezi

z varnim delom, saj so bili o škodljivostih in nevarnostih ter predpisanih varnostnih ukrepih poučeni na uvalnih seminarjih in pozneje tudi med delom. Tudi pri preverjanju znanja o varstvu pri delu so pokazali zadovoljiv uspeh. Pri samem delu pa podcenjujejo in premalo upoštevajo zahteve varnega dela. Kljub temu lahko rečemo, da se stanje varstva pri delu iz leta v leto izboljšuje, kar je razvidno iz naslednje tabele.

Leto	Štev. zaposle.	Štev. nesreč	Štev. izg. dni	Resnost nesreč dni na 1 nesre.	Število nesreč na 100 zaposle.
1972	815	146	2799	19,17	17,91
1973	836	122	2433	19,94	14,59
1974	821	122	2390	19,59	13,25
1975	942	115	2043	17,77	12,21
1976	942	115	2043	17,77	12,21

Razveseljivo je dejstvo, da je število nesreč iz leta v leto manjše. Žal pa je resnost nesreč v lanskem letu rahlo narasla.

V preteklem letu se je pri delu zgodila samo ena težja nesreča, katere posledica je invalidnost (op. ur. O tej ne-

sreči, pripetila se je Gregorju Štifterju iz Črne, smo v glasilu pisali). V zadnjem ča-

su pa narašča število nesreč na poti na delo ali iz dela. Vzroki za naraščanje teh ne-

sreč so v naraščanju gostote prometa, zato lahko večino teh nesreč označimo kot pro-

metne nesreče. V lanskem letu se je pripetila tudi smrt na nesreča v prometu.

PREGLEDNA TABELA GIBANJA NESREČ PRI DELU V LETU 1976 PO TOZD GOZDARSTEV

Zap. št.	TOZD	Število zaposlenih	Število nesreč	Število izgub. dni	Resnost nesreč	Pogostnost nesreč
1.	Gozdarstvo Črna	175	26	1007	38,73	14,86
2.	Gozdarstvo Radlje	168	25	316	12,64	14,88
3.	Gozdarstvo Slovenj Gradec	52	4	127	31,75	7,69
4.	Gozdarstvo Mislinja	70	13	219	16,35	19,57
5.	OK Ravne	36	2	17	8,50	5,56
6.	OK Dravograd	17	2	24	12,00	11,76
7.	OK Radlje	42	5	110	22,00	11,90
8.	OK Slovenj Gradec	41	2	15	7,50	4,68
9.	Transport in servisi	112	9	112	8,67	8,04
10.	Gradnje in turizem	100	9	97	10,78	9,00
11.	CLS Otiški vrh	47	7	83	11,85	14,89
12.	Skupne službe	104	3	52	17,33	2,88 *
S K U P A J		964	107	2062	19,27	11,10

* Opomba: Pri DS skupnih služb je upoštevana samo polovica zaposlenih, druga polovica je upoštevana v poročilu o varstvu pri delu za lesno industrijo.

Preventivni varstveni ukrepi

V skladu s predpisi o varstvu pri delu in programom za izboljšanja varstva pri de-

lu v LESNI Slovenj Gradec smo v letu 1976 izvajali naslednje preventivne varstve-

ne ukrepe:

— varstveno izobraževanje delavcev;
— meritve in ocena telesnih obremenitev;

— zdravstveni pregledi delavcev;
— uporaba sredstev in opreme za osebno varnost pri delu. Alojz Klemenšek

Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja gozdarstva v SR Sloveniji v letih 1976-1980

Družbeni dogovor o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 vsebuje za gozdno in lesno gospodarstvo osnovne obveznosti, ki smo jih dolžni izpolniti. Zato je samoupravna interesna skupnost za gozdarstvo SR Slovenije pripravila predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana razvoja gospodarjenja z gozdovi in o osnovah za usklajevanje razvoja gozdnega in lesnega gospodarstva za obdobje 1976—1980. Naša organizacija združenega dela je tik pred tem, da pristopi k sporazumu, saj smo kot gospodarji in koristniki dobrin gospodarjenja z gozdovi in lesom dolžni uresničevati osnovne obveznosti družbenega dogovora.

KAJ NAM PRINAŠA SAMOUPRAVNI SPORAZUM?

Predvsem si z njim podpisniki določajo ukrepe za čim bolj skladen razvoj gospodarjenja z gozdovi in za skladen razvoj gozdnega in lesnega gospodarstva glede na intenzivnost gojitve, intenzivnost koriščenja gozdov. Postavljajo si osnove za usklajevanje gozdnega in lesnega gospodarstva in intenzivnosti vlaganja v gozdove zaradi razširjene gozdne reprodukcije in za osnove za uresničitev načrtovanega razvoja.

Podpisniki sporazumno ugovarjajo, da je uresničitev proizvodnih ciljev pogojena z uresnitvijo načrta izgradnje gozdno-cestnega omrežja. Skupna dolžina cest bi se naj do leta 1980 povečala za 15 %, kar pomeni, da bomo v teh letih v SRS zgradili 1.800 km gozdnih cest, ali okoli 360 km cest na leto.

Z uresnitvijo vseh načrtov razvoja bo potrebno zgraditi in vložiti okoli 300 milijonov dinarjev na leto, od tega okoli 100 milijonov v izgradnjo novih cest. Podpisniki, torej tudi

mi, se zavedajo, da je potrebno te načrte izpolniti, saj je dobro cestno omrežje pogoj za intenzivno gospodarjenje z gozdovi. Za uresničitev tega načrta izgradnje cest je v sporazumu predlagano povečanje prispevka od predelave iz sedanjega 1 % na 2,5 %. Povečanje za 1,5 % so po sporazumu sredstva, ki se takoj vračajo nazaj v območje namenske izgradnje cest. To pa pomeni, da ta sredstva niso odtujena, temveč namenjena izključno za izgradnjo cest na tistem območju, iz katerega so bila zbrana.

V našem tehničnem sektorju za gozdarstvo in v računovodskem sektorju so nam dali tudi podatke o sredstvih, ki smo jih izločali do sedaj in o sredstvih, ki smo jih dobili vrne ne ali kot dotacije ali pa kot kredite.

Urednik

Pravilna priprava in sortiranje večji dohodek

Tabelarni pregled — sredstva, ki smo jih odvajali in sredstva, ki smo jih dobili urejena najdete na 9. strani.

Vsebina in oblike kulturnega delovanja v TOZD

1

V današnjem zapisu bi vam radi predstavili nekatere oblike kulturnega delovanja, ki jih lahko uresniči sleherna osnovna organizacija sindikata, ne oziraje se na posebne pogoje, značilnosti in izjemnosti in ne glede na to, kje jih bomo organizirali, znotraj TOZD ali v sodelovanju s krajevno skupnostjo, občinsko kulturno skupnostjo ter kulturnimi organizacijami in ustanovami.

1. KULTURA IN HUMANIZACIJA DELA IN ŽIVLJENJA

Kultura dela združuje številne dejavnosti, ki so neposredno povezane z delom in delovnimi odnosi, s splošno kulturno razgledanostjo človeka, s pogoji, ki vplivajo na razvoj estetskih meril, z razvojem proizvodnih sil, produktivnostjo in humanizacijo dela. Na vse to bo moral misliti kulturni animator, če bo hotel doseči določen napredek na področju kulturnih dejavnosti. Zlasti pa bo moral poznati in vplivati na naslednjih področjih:

a) Ureditev delovnega in življenjskega okolja

Lepo in funkcionalno urejanje prostorov za delo in bivanje kultivira in humanizira človekovo okolje. Z izboljšanjem stanja, s primernejšimi barvami, glasbo, svetlobo in s sodobno higiensko opremo bomo naredili človekovo okolje prijetno za delo in bivanje. Naj naštejemo nekaj konkretnih primerov:

— Funkcionalno in lepo oblikovano orodje.

— Likovna oprema delovnih prostorov, glasba in zelenje.

— Ureditev dvorišč, poti, parkov, igrišč, jedilnic, sejnih dvoran, tovarniških avl itd. Postavitve kipov, ureditev ribnikov, vodometov itd.

— Kultura oblačenja. Obleko na delovnem mestu narekujejo delovni pogoji in narava dela. Delovna obleka mora varovati delavca, mu omogočiti sproščeno gibanje, naj bo tudi sodobno in lepo krojena.

b) Higiensko-zdravstvena kultura

Urejena higiensko-zdravstvena zaščita v delovni organizaciji lahko odločilno vpliva na oblikovanje navad in načina

življenja delavca na delovnem mestu in doma.

Kaj moramo storiti:

— Na različne načine seznanimo delavca z oblikami zdravstvene zaščite, varnostnimi ukrepi, omogočimo mu zdravstvene preglede (to je sicer delo ambulant oziroma zdravstvene službe v OZD, če pa le-teh ni, naj bo v pomoč kulturni animator) in ga opozarjamo na posledice nepazljivosti pri delu.

— Opozarjamo na pomanjkljivo higiensko opremo (premalo umivalnikov, stranišč, kopalnic, garderobnih omari itd.).

— Dolžni smo skrbeti za vzdrževanje in kulturno opremo objektov za počitek (počitniški domovi, rekreacijski centri, obrati družbene prehrane, družabni prostori itd.).

— Tudi prehrana je element higiensko-zdravstvene kulture.

c) Kultura stanovanja in gospodinjstva

Sem sodijo prizadevanja za pospešeno reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev.

Sindikati bi lahko poskrbeli, da bi delavci dobili tudi strokovne nasvete za funkcionalno opremo stanovanj in gospodinjstev. Tudi o organiziranem otroškem varstvu naj bi vodila posebno skrb osnovna organizacija sindikata. Zanj se lahko dajejo pobude znotraj OZD, ali pa se podprejo tiste širše družbene akcije, ki bodo največ doprinesle za razrešitev teh vprašanj. Ne morejo in ne smejo se prezreti samski domovi, ali samska naselja, tudi pri teh naj ima higiensko-zdravstvena kultura svoj viden vpliv. Pa naj gre za notranjo ureditev in estetski videz, ali za ureditev okolja in medsebojne odnose.

d) Rekreacija

Rekreacija mora biti oziroma postati sestavni del vsakodnevne delavčevega življenja. Rekreacija je primerna za vse starosti.

— Preučiti je potrebno, kakšno likovno in zvočno »opremo« bi lahko posredovali v delovnem prostoru OZD.

— Organizirati aktivno rekreacijo v delovnem odmoru, poslušati nevsiljivo glasbo, igrati šah, telovadne vaje, vadba na trim orodjih itd.

— Organizirati redno rekreacijo za delavce in njihove družine izven delovnega časa (v športnih centrih, bazenih, igriščih itd.).

— Vpeljati izposojevalnice rekvizitov (smučanje, drsanje, taborenje, ribolov itd.).

— V počitniških domovih organizirati stalne in ustrezne objekte za rekreacijo, ki bodo veljali za udeležence vseh starosti.

e) Kolektivno, družabno življenje delavcev v okviru TOZD

Organizator kulturnega življenja mora upoštevati tudi družabno in kulturno zabavo. Za utrjevanje medčloveških odnosov je zelo pomembno, da se spoznajo resnične človeške vrednote in da se takoj ovrežejo nagnjenja k protekcionizmu, mitom in korupciji. Bojevati je potrebno boj proti razdrobljenosti na posamezne skupine, proti tako imenovanim »klanom« itd. Saj bo le kolektivno in skupno doseganje dobrih delovnih rezultatov tudi uresničevanje samoupravljanja in tudi utrjevanje družabnega življenja delavcev. Organizirajo se naj najrazličnejše slovesnosti, pogostejša tovariška srečanja, izleti, družabna srečanja in medsebojna tekmovanja. Ideje naj prihajajo iz vrst delavcev, kulturni animator pa jih naj spodbudi.

Niko R. Kolar
(Nadaljevanje prihodnjik)

SREDSTVA, KI SMO JIH ODVAJALI V LETIH 1975 IN 1976

	1 % od predelave		5 % biološke amortizacije		20 % po 12. členu zakona o gozdovih	
	leto 1975	leto 1976	leto 1975	leto 1976	leto 1975	leto 1976
TOZD Gozdarstvo OK	66.635,65	124.251,13	353.169,45	409.155,70	218.975,40	
TOZD Žage	813.903,00	2.199.685,82				
CLS, TIP, TSP	268.079,00	810.203,96				
SKUPAJ	1.248.617,65	3.134.139,91	359.169,45	409.155,70	218.975,40	

SKUPAJ V LETU 1975 — 1.826.663,50

SKUPAJ V LETU 1976 — 3.543.295,61

	leto 1975	leto 1976
Odvedena sredstva	1.826.662,50	3.543.295,61
Vrnjena sredstva	931.255,00	1.123.000,00
Razlika	895.407,50	2.420.295,61

SREDSTVA, KI SMO JIH DOBILI VRNJENA V LETIH 1975 IN 1976

	leto 1975	leto 1976
Dotacija za biološka vlaganja brez obveznosti vračanja	120.855,00	203.000,00
Kredit za gozd. biol. vlaganja	94.000,00	162.000,00
Investicijski kredit	716.400,50 (cesta Sedovnik—Glažuta)	818.000,00 (cesta Orožija)
SKUPAJ	931.255,00	1.123.000,00

Viktor Tasič

Ko sva se z Viktorjem Tasičem srečala na mislinjski žagi, bila je nedelja, je opravljal »šiht«. Kaj hitro sva se zapletla v pogovor in pričela brskati po njegovi knjižici, ki jo je izpisalo življenje. Ko mi je jel pripovedovati, sem si vse skrbno zapisoval, le tu in tam sem ga prekinil s kakšnim vprašanjem.

Naj začnem kar pri začetku. Viktorju je stekla zibel 18. marca leta 1918 pri Gorici. Dvanajst jih je bilo v družini, naš portretiranec je bil peti po vrsti. Otroška leta so preživljali doma, kasneje pa so se razšli. Viktor je ostal doma in po očetu prevzel kmetijo, ki pa ni dajala dovolj. Moral si je poiskati delo. Prvo delovno mesto je našel na železnici, kot progovni delavec in kasneje, ko je v Celju opravil izpit, kot kmetničar. Služboval je v Celju, Slovenj Gradcu in nazadnje v Mislinji. Še danes se spominja dneva, bilo je leta 1943, ko so prišli ponj orožniki in ga odpeljali v Maribor. Od tam ga je pot odnesla v Nemčijo in še naprej v Rusijo, kjer je bil pred Moskvo ranjen v glavo.

Ne bom pozabil dneva, 7. maja 1944. je bilo, ko sem se vrnil iz Rusije. Odšel sem v partizane, bil terenc in kurir, pravi Viktor. Leta 1948, ko so bili pogoji dela in zaslužek na železnici slabi, sem si poiskal drugo delovno mesto. Dobil sem ga na takratni gozdni upravi v Mislinji, od leta 1962 dalje pa sem zaposlen na mislinjski žagi, je nadaljeval Viktor. Povedal je, da je bil najprej pomočnik gaterista, da pa sedaj zaradi šibkega zdravja opravlja čuvajsko službo.

Viktor Tasič: Nekoč smo imeli več posluha za kulturo — foto: F. Jurač

Toliko je povedal o sebi sam. O njem pa vemo še to, da se je že v mladih letih pričel ukvarjati s kulturno dejavnostjo. Že kot mladeniču mu je bilo pri srcu nastopanje na odrskih deskah. Od mladih let je član Kulturnoprosvetnega društva Svoboda. Na prigovarjanje je povedal, da jim je bilo v največje veselje, če so naštevali kakšno igro in se z njo predstavili domačemu občinstvu. Ob večerih pa so veliko prepevali na godovanjih, še rajši pa pod okni kakšnega čednega dekleta. Škoda, da je šla danes taka pesem v pozabo, je potožil Viktor.

Viktor pa ni bil samo igrlec in pevec, dolga leta je bil tudi predsednik Kulturnoprosvetnega društva Svoboda v Mislinji. Njegova zasluga je, da so v Mislinji priredili prvo javno radijsko oddajo v Sloveniji — oddajo Za našo vas.

Delavec mora imeti poleg dela na razpolago tudi kulturno življenje. Vedno in tudi danes delam zato. Dobro se namreč zavedam, da je kultura nujno pomembna za življenje vsakega delovnega človeka, je v nadaljevanju razgovora povedal Viktor.

Po vsem tem, kar je o sebi povedal sam in kar smo o njem zvedeli od drugih, se ne smemo čuditi, da je Viktor letos prejel visoko odlikovanje — Bernekarjevo plaketo.

F. JURAC

PREJELI SMO:

Solidarnost je sestavina razredne zavesti

Solidarnostna akcija zbiranja materialne in denarne pomoči osvobodilnim gibanjem narodov Zimbave, Namibije in Južnoafriške republike, Palestine in Čila ter na novo osvobojenih dežel Indokine in na jugu Afrike je v polnem teku. Ne glede na to, da so vse osnovne organizacije, sindikalne oziroma delovne organizacije dobile ustrezna podrobnejša navodila, navajamo listo proizvodov, ki jih osvobodilna gibanja neprestano potrebujejo:

— **zdravila:** antibiotiki, vitamini, antipiretiki, zdravila proti tropskim boleznim;

— **sanitetni material:** obveze, gaze, sredstva za sterilizacijo;

— **medicinska oprema:** instrumenti za kirurgijo, sterilizacijski in podobni aparati, drugi medicinski instrumenti;

— **hrana:** konzervirana z dolgim rokom uporabe in primerna za afriške razmere (meso, mleko v prahu, ribe itd.);

— **tekstil:** metrsko blago, konfekcija, srajce, trikotaža, nogavice, odev, obutev (tudi gumijasta), dežni plašči iz PVC;

— **industrijski proizvodi:** kolesa, pisalni stroji, šivalni stroji, hladilne naprave — hladilniki.

Sindikalne organizacije, ki bodo zbrale pomoč v materialu, naj o tem obvestijo sektor republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za mednarodno dejavnost, telefon 316-527, da bodo dobile ustrezna navodila za dostavo materiala (centralno skladišče pri Rdečem križu Slovenije). Objavljamo tudi številko žiro računa, na katerega lahko nakažete denarno pomoč: Koordinacijski odbor za pomoč žrtvam imperialistične agresije in narodnoosvobodilnim gibanjem pri RK SZDL, št. žiro rač. 50101-789-93102-42608.

Iz internih informacij RS ZSS, št. 1/1-77

ODMEV NA PROPAGANDNO AKCIJO V ZAHODNI EVROPI V LETU 1976

Kljub »popolnemu« naslovu je pismo le prispelo na pravi naslov.

"LESNA" FIRMA

ULICA KOMIČKA

SLOVENSKE GRAD
SLOVENIJA
JUGOSLAVIJA

Fotokopija pisemske kuverte

Športne igre
„LESNA '77“

Smučanje

Kope, 25. februar 1977

Na smučiščih Velike Kope so se v veleslalomu pomerili tudi letos smučarji in smučarke naših TOZD in OK. Muhasto vreme ni preprečilo številne udeležbe. Na startu se nas je zbralo 95, vendar je tudi tokrat vreme in delo zadržalo doma dobršen del prijavljenih.

Izvedbo tekmovanja je dobro opravil TOZD Gradnje in turizem s pomočjo časomerilcev Smučarskega kluba Črna. Športna sreča pa ni bila naklonjena tekmovalcem z višjiimi startnimi številkami. Hud snežni metež je skoraj v trenutku popolnoma spremenil tekmovalne pogoje, tako da se rezultati zadnjih tekmovalcev ne morejo primerjati z rezultati tistih, ki so tekmovali pred poslabšanjem vremena. Rezultati zadnjih tekmovalcev pa niso vplivali na regularnost ekipnega tekmovanja, saj so imele vse ekipe pred poslab-

Jurko Blaž, OŠ Franja Vrnčca, Slovenj Gradec

šanjem vremena vsaj štiri tekmovalce na cilju.

Tako kot vse dosedanje smučarsko tekmovanje je tudi to potekalo v popolni premoči Črnjanov. Gozdarji iz Črne so osvojili vsa prva štiri mesta in ponovno osvojili naslov ekipnega prvaka za leto 1977. Pri dekletih so slavile sodelavke iz TIP Otiški vrh.

Na tem tekmovanju je prvič odpadla do sedaj obvezna »malica«. Skromna sredstva sklada skupne porabe, istočasno pa porast cen gostinskih uslug nam tudi v prihodnje, če želimo organizirati vsa športna srečanja, to lepo navado onemogočajo. Prepričan sem, da bomo vsi športniki LESNE to z razumevanjem sprejeli.

Rezultati:

Ženske posamezno:

1. Zupan Marta, skupne službe	1:00,32
2. Razdevšek Erika, TIP Otiški vrh	1:02,43
3. Dokel Anica, Nova oprema	1:03,42

Moški posamezno — do 34 let:

1. Srebre Ivan, gozdarstvo Črna	46,06
2. Štifter Ivan, gozdarstvo Črna	46,89
3. Adamič Ivan, gozdarstvo Črna	47,94

Moški posamezno — nad 34 let:

1. Plesec Franc, gozdarstvo Črna	47,06
2. Kozelj Janez, skupne službe	49,83
3. Kočvar Emil, TIP Otiški vrh	50,45

Ženske — ekipno:

1. TIP Otiški vrh	2:08,68
2. Delovna skupnost skupnih služb	2:10,22
3. Nova oprema	2:10,28

Moški — ekipno:

1. Gozdarstvo Črna	2:20,01
2. TIP Otiški vrh	2:30,76
3. Nova oprema	2:33,58

Janez Kozelj, dipl. ing. gozd.

Glasilo »VIHARNIK« izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, o. sol. o. Ureja uredniški odbor: Ludvik Kotnik, Ivan Dretnik-Ajnžik, Jože Stres, Jože Gosak, Rok Funtek, Andrej Sertelj, Jurij Šumečnik. Odgovorni urednik Mitja Schöndorfer, predsednik uredniškega odbora: Andrej Sertelj. Tehnični urednik: Bruno Znidaršič. Naklada: 4620 izvodov. Ključni in tisk: CGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1977.

Knjigo za
pritožbe prosim!

Člani OOS pri TOZD gozdarstvo Črna se obračamo na uredništvo Viharnika z željo, da objavite ta članek v našem glasilu.

Udeleženci sindikalnega smučarskega prvenstva LESNE '77 smo bili zelo razočarani nad organizacijo tekmovanja. Glede same tehnične izvedbe sicer nimamo pripomb, saj je bila organizacija glede na vremenske razmere solidna.

Razočarani smo bili nad ostalimi stvarmi. Znano je namreč, da se vse OOS zavzemajo za čim večjo množičnost pri rekreaciji našega delovnega človeka. Ugotovili smo, da udeležba ni bila skromna. Prav zaradi tega smo bili razočarani nad družabnostjo, saj organizator sploh ni pripravil prostorov, kaj šele, da se bi spomnil na topel čaj in obložen kruh ali kaj sličnega. Vremenske razmere so bile neugodne tako, da bi si vsak udeleženec prav gotovo zaslužil in potreboval topel napitek. Znano nam je tudi finančno stanje našega združenega podjetja, ki ni ugodno, vendar menimo, da le ni tako slabo in da stanja ne bomo popravili na tak način, pa čeprav štedimo na vseh področjih.

Zgradili smo GTC Kope, opazili smo, da je polno zaseden, kar je za pozdraviti. Če za nas ni bilo prostora na Pungartu ali na Partizanki, bi lahko organizator zanj poskrbel nekje v dolini.

Upamo in prepričani smo, da to ni samo naše mnenje.

Tovariš urednik, želimo, da ta članek objavite v 4. številki Viharnika.

Udeleženci sindikalnega prvenstva LESNE iz Črne

Gregor Peter, OŠ Franja Vrnčca, Slovenj Gradec

IV. državno prvenstvo gozdarjev in lesarjev

Mrkopalj, 17. in 19. februar

Državnega prvenstva v smučanju, ki je bilo od 17. do 19. februarja v Mrkopalju v Gorskem Kotaru, se je udeležila tudi naša ekipa. Tekmovali smo v veleslalomu za moške, kjer so naši tekmovalci s TOZD gozdarstva Črna dostojno predstavljali LESNO.

Med posamezniki je v moški konkurenci zmagal Andrej Klinar, GG Bled, za njim so se pa uvrstili naši tekmovalci: Ivan Srebre je bil drugi, Jože Stifter tretji, Franc Plesec peti in Ivan Adamič šesti.

V ekipni konkurenci se nismo uvrstili, ker smo bili brez tekačev in ženskih predstavnic.

Ekipni zmagovalec IV. državnega prvenstva je postala ekipa Gozdnega gospodarstva Jahorina iz Sarajeva, ki je v sestavljeni delovni organizaciji ŠIPAD.

Tekmovanje je nekoliko po »domače« izvedlo Gozdno gospodarstvo Delnice. Janez Kozelj, dipl. ing. gozd.

OBCANI IN DELOVNI LJUDJE — NIKAR TAKO! ČEPRAV SMO ZE VELIKO ZAMUDILI, LAHKO SE MARSIKAJ NADOKNADIMO.

Foto: M. S.

NEKOČ JE KLOPOTAL IN MLEL — BELI IN ČRNI KRUH NAM JE DAJAL. DANES PA JEČI — VETER MU TULI SVOJO PESEM SKOZI DROBOVJE — PROPADA IN UMIRA.

Foto: M. S.

FRANČIŠKA SERTEL

Spoštovana Zepačeva mati!

Prehodili ste svojo življenjsko pot od zibel do groba. Vaša zvezda se je utrnila. Omahnili ste v naročju smrti v 79. letu starosti, ki bi jo bili dosegli letos, 30. novembra.

Pred nami ste prestopili prag onostranstva in razvozili do konca skrivnostno zakonitost življenja in smrti. Vse, ki smo Vas poznali, cenili in radi imeli, je ob Vašem odhodu prevzela globoka žalost. Ostali smo brez Vas tako sami in hudo nam je.

Prav zato smo Vas danes spremljali sem, do zadnjega bivališča, da bi Vam skromno izkazali dolžno spoštovanje, da bi se Vam zahvalili za velike življenjske žrtve ter se še poslednjič poslovili od Vas, ki ste bili živa resničnost prave slovenske matere, žene in kmetice.

Življenjski delež Vam je bilo delo, ki ste mu žrtvovali vse svoje moči in ga opravljali z zvrhano mero dobre volje in neomajne odločnosti. Trpljenje in težave so se Vam vrstile in prepletale s prebliski veselja, radosti in sreče.

Preživeli ste dve svetovni vojni ter občutili veliko človeških bridkosti in gorja. Devet let ste bili poročeni in dvainštirideset let vdova. Pet otrok ste rodili in jim poklonili vso svojo materinsko ljubezen in delo. — Koliko brazd in razorov ste obrnili, ko ste hodili sklanjčeni za plugom in živino; koliko košev prenesli po strmih bregovih do domačije? Bili ste kmetica ki je morala iz zemlje izdreti kruh za življenje in zaradi življenja. Prav zato tudi v najsodobnejšem času slovenskega naroda niste ostali neprizadeti. Borec za našo svobodo ste odorli svoj dom, z njimi delili usodo in kruh, četudi ga sami niste v izobilju imeli.

Vedno ste z veliko življenjsko silo doživljali lepoto sonca in zemlje, v katero ste bili globoko ukoreninjeni. Ko se vračate v njen objem, naj Vas lahko in toplo sprejme. Hvala Vam za vse, kar ste v življenju dobrega storiili svojim bližnjim in soljudem. Počivajte v večnem miru!

Aleš Mrdavšič

Iz govora ob odprtju grobu dne 6. marca 1977 v Sentihi pod Turjakom — Mislina.

ZAHVALA

Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki ste našo mamo radi imeli in jo v tako velikem številu pospremili v njen zadnji dom. Iskrena hvala vsem, ki ste nam v tistih črnih dnevih bili ob strani in nam pomagali. Vsem prijateljem iz Mislina, Slovenj Gradca in Črne na Koroškem jo priporočamo v blag spomin.

Sertelovi